

Κοζάνη 18/04/2024

Αρ. Πρωτ.: 1062

Ταχ. Δ/νση : Ζ.Ε.Π. Κοζάνης
Ταχ. Κώδικας : 501 00 Κοζάνη
Πληροφορίες : **Κ. Παπαγεωργίου**
Τηλέφωνο : 24613-50941
Fax : 24613-50969
E-mail : krpapegeorgiou@mou.gr

Προς

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Γενική Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής
Δ/νση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης
Λ. Αλεξάνδρας 11, 11473 Αθήνα
sec.dipa@prv.ypeka.gr

Θέμα : Εξαιρέση από τη διαδικασία περιβαλλοντικού προελέγχου για την 1^η Αναθεώρηση του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027

- Σχετ.** :
- 1) ΚΥΑ αρ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/28.8.2006 (ΦΕΚ 1225/Β/5.9.2006) «Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ «σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» του ΕΚ και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001, όπως ισχύει,
 - 2) Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ68160/4687/01-07-2022 (ΑΔΑ: ΨΕ634653Π8-Β96), με θέμα «Περιβαλλοντική έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Μακεδονίας 2021-2027».
 - 3) Ενημερωτικό Σημείωμα με αρ. 1323400/07.12.2011 των Γενικών Δ/σεων Περιφερειακής Πολιτικής και Περιβάλλοντος της ΕΕ προς τις Διαχειριστικές Αρχές, με θέμα «Η εφαρμογή της Οδηγίας ΣΕΠΕ σε σχέση με τις τροποποιήσεις των ΕΠ».
 - 4) Σχετικές οδηγίες της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για την τμηματοποίηση έργων Φυσικού Αερίου στην ΠΠ 2021-2027.
 - 5) Υπ. αριθμ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/20900/1381/27-02-2024 έγγραφό σας με θέμα «Μη αναγκαιότητα περιβαλλοντικού προελέγχου για την 1^η αναθεώρηση του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027».

Σας αποστέλλουμε εκ νέου το παρόν έγγραφο για την εξαιρέση από τη διαδικασία περιβαλλοντικού προελέγχου για την 1^η Αναθεώρηση του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027, διότι έχουν προκύψει διαφοροποιήσεις σε σχέση με την προηγούμενη πρόταση αναθεώρησης, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορούν την κάλυψη του ελάχιστου ποσοστού για την κλιματική αλλαγή. Οι διαφορές σε σχέση με την προηγούμενη πρόταση αναθεώρησης αφορούν τους Ειδικούς Στόχους από τους οποίους αφαιρούνται τα ποσά για να μεταφερθούν στη νέα Δράση του φυσικού αερίου.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σελ. 1/4

Σύμφωνα με τις οδηγίες της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ) της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για την αναθεώρηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 και ειδικότερα για την τμηματοποίηση έργων Φυσικού Αερίου, σας αποστέλλουμε συνημμένα «Συνοπτική έκθεση εξαίρεσης από τη διαδικασία περιβαλλοντικού προελέγχου για την 1η αναθεώρηση του Περιφερειακού Προγράμματος Δυτική Μακεδονία 2021-2027».

Η πρόταση της 1^{ης} Αναθεώρησης του Π-ΔΜ 2021-2027 **αφορά αλλαγές μόνο στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).**

Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του Π-ΔΜ 2021-2027 αφορούν την **Προτεραιότητα 1** «Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Περιφέρειας» και την **Προτεραιότητα 2** «Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης» του Προγράμματος.

Οι τροποποιήσεις αφορούν την αξιοποίηση της κανονιστικής δυνατότητας εισαγωγής νέων πεδίων παρέμβασης, καθώς και σε μετακινήσεις πόρων μεταξύ των Πεδίων Παρέμβασης του Προγράμματος, προκειμένου να καταστεί εφικτό να υποδεχθεί το Πρόγραμμα το τμηματοποιημένο (phasing) έργο ανάπτυξης δικτύων διανομής φυσικού αερίου στην ΠΔΜ.

Η βασική διαφοροποίηση σε σχέση με το ισχύον εγκεκριμένο Πρόγραμμα είναι η προσθήκη του νέου Ειδικού Στόχου 2.03 (RSO 2.3) «Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και συστημάτων αποθήκευσης εκτός του Διευρωπαϊκού Δικτύου Ενέργειας (ΔΕΔ-Ε)» και του νέου Πεδίου Παρέμβασης 185 «Φυσικό αέριο: αποθήκευση, μεταφορά και διανομή» που δίνει τη δυνατότητα για τη συγχρηματοδότηση από το Π-ΔΜ 2021-2027 της Β' φάσης του τμηματοποιημένου (phasing) έργου ανάπτυξης δικτύων διανομής φυσικού αερίου του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020. Επίσης, προτείνεται η αντίστοιχη μείωση πόρων του Πεδίου Παρέμβασης 016 «Λύσεις διακυβέρνησης ΤΠΕ, ηλεκτρονικές υπηρεσίες και εφαρμογές» στον Ειδικό Στόχο 1.02 (RSO 1.2) «Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις εταιρείες, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές» στην Προτεραιότητα 1, καθώς και του Πεδίου Παρέμβασης 065 «Συλλογή και επεξεργασία υγρών αποβλήτων» στον Ειδικό Στόχο 2.05 (RSO 2.5) «Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού» στην Προτεραιότητα 2 για την κάλυψη των αναγκών του νέου Πεδίου Παρέμβασης 185 «Φυσικό αέριο: αποθήκευση, μεταφορά και διανομή».

Με την παρούσα πρόταση αναθεώρησης δεν διαφοροποιείται η κατανομή των πόρων ανά Ταμείο σε σχέση με τους εγκεκριμένους χρηματοδοτικούς πίνακες του Προγράμματος.

Σύμφωνα με το (3) σχετικό έγγραφο των Γενικών Διευθύνσεων Περιφερειακής Πολιτικής και Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς τις Διαχειριστικές Αρχές, με θέμα «Η εφαρμογή της Οδηγίας ΣΕΠΕ (Στρατηγική Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων) σε σχέση με τις τροποποιήσεις των

ΕΠ», στην περίπτωση της προτεινόμενης αναθεώρησης του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027, δεν είναι απαραίτητη νέα διαδικασία περιβαλλοντικού προελέγχου, καθώς δεν υπάρχουν αλλαγές ουσίας στο φυσικό αντικείμενο των παρεμβάσεων που να μην έχουν καλυφθεί στη διαδικασία ΣΜΠΕ που διενεργήθηκε κατά την αρχική έγκριση του Προγράμματος, βάσει της οποίας εκδόθηκε η σχετική απόφαση περί έγκρισης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027 (Σχετ. 2).

Επιπρόσθετα, οι προτεινόμενες αλλαγές δεν διαφοροποιούν τη στόχευση και τη στρατηγική του Προγράμματος και δεν επιφέρουν αλλαγές στην επιδίωξη των παρεμβάσεων αλλά αντίθετα είναι αλλαγές που ενισχύουν, μεταξύ άλλων και την περιβαλλοντική διάσταση του προγράμματος.

Με βάση τα ανωτέρω παρακαλούμε όπως, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων σας, επιβεβαιώσετε την εξαίρεση από τη διαδικασία περιβαλλοντικού ελέγχου.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τις ενέργειές σας.

Με εκτίμηση

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΔ ΠΔΜ

Ιωάννης Α. Παπαδόπουλος

Συνημμένα

1. Συνοπτική έκθεση εξαίρεσης από τη διαδικασία περιβαλλοντικού προελέγχου για την 1^η Αναθεώρηση του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027.

A. Κοινοποίηση

⇒ **Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών**

1. Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, κ. Δ. Σκάλλο, hellaskps@m nec.gr
2. Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Εφαρμογής ΕΣΠΑ (ΓΔΣΣΕ), gdsse_easespa@m nec.gr
3. Γενική Διεύθυνση Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης ΕΣΠΑ, κα. Ζ. Γεωργοπούλου, gdios@m nec.gr; zgeorgopoulou@m nec.gr
4. Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού των Περιφερειακών Προγραμμάτων ΕΥΣΠΕΠ, κ. Χρ. Κύρκογλου, xkirkoglou@mou.gr; xkirkoglou@m nec.gr
5. Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Σχεδιασμού της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ), κα. Α. Ζέρβα, eysae@m nec.gr; azerva@mou.gr

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σελ. 3/4

⇒ **Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας**

1. Γραφείο Περιφερειάρχη κ. Γ. Αμανατίδη, info@pdm.gov.gr

Β. Εσωτερική Διανομή

1. Προϊστάμενο ΕΥΔ ΠΔΜ
2. Προϊστάμενοι Μονάδων Α1, Α2, Β1, Β2, Γ
3. Χρονολογικό Αρχείο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία»

Συνοπτική Έκθεση
Εξαίρεσης από τη Διαδικασία Περιβαλλοντικού Προελέγχου
για την 1^η Αναθεώρηση του Προγράμματος
«Δυτική Μακεδονία» 2021-2027

Απρίλιος 2024

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**Συνοπτική Έκθεση Εξαίρεσης από τη Διαδικασία Περιβαλλοντικού Προελέγχου
για την 1^η Αναθεώρηση του Προγράμματος
«Δυτική Μακεδονία» 2021-2027**

1. Γενικά Στοιχεία του Προγράμματος

Τίτλος ΠΕΠ: «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027

Αρμόδια Διαχειριστική Αρχή: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» (ΖΕΠ Κοζάνης, 50100 Κοζάνη, τηλ. 24613-50900)

Π/Υ, Ταμεία που συμμετέχουν: Η συνολική χρηματοδότηση του εγκεκριμένου προγράμματος ανέρχεται σε **394.110.958 €**. Το ποσό της Κοινοτικής Στήριξης για το Πρόγραμμα ανέρχεται σε **334.994.311 €**, εκ των οποίων το ποσό των **248.206.933 €** αποτελεί τη στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το ποσό των **86.787.378 €** από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+). Το υπολειπόμενο ποσό, ύψους **59.116.647 ευρώ**, αποτελεί την Εθνική Συνδρομή της Ελλάδας.

2. Συνοπτική Περιγραφή του Εγκεκριμένου Προγράμματος

Το Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» καλείται να συνδράμει καθοριστικά αφενός στην αντιμετώπιση των αναγκών της Δυτικής Μακεδονίας για την ανάκαμψη τόσο από τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 όσο και από τις επιπτώσεις της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης, καθώς επίσης και των αναγκών της μετάβασης στη μεταλινιτική περίοδο και αφετέρου στην ανάδειξη των ιδιαίτερων αναπτυξιακών της χαρακτηριστικών με έμφαση στην αντιμετώπιση της ανεργίας, μέσα από στοχευμένες και προσεκτικά επιλεγμένες παρεμβάσεις που θα αποφέρουν σημαντική προστιθέμενη αξία και θα συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του ΕΣΠΑ 2021-2027 και των Στόχων Πολιτικής της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027, που αφορούν σε:

- ◆ Μια **εξυπνότερη** Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού
- ◆ Μια **πιο πράσινη** Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων
- ◆ Μια **πιο διασυνδεδεμένη** Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων
- ◆ Μια **πιο κοινωνική** Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων
- ◆ Μια Ευρώπη **πιο κοντά στους πολίτες** της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών.

Το **αναπτυξιακό όραμα** της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας είναι:

Η διαμόρφωση ενός νέου, ενισχυμένου και διακριτού ρόλου της Δυτικής Μακεδονίας στο εθνικό και διεθνές περιβάλλον με επίκεντρο τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης μέσω:

- ⇒ του οικονομικού μετασχηματισμού της περιφερειακής οικονομίας με όρους βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας,
- ⇒ της στήριξης της καθαρής ενέργειας και της πράσινης βιώσιμης ανάπτυξης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών περιοχών και των περιοχών υπαίθρου και
- ⇒ της δημιουργίας υψηλού επιπέδου κοινωνικής συνοχής.

Η κατανομή των πόρων τού Προγράμματος ανά Προτεραιότητα, όπως εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχει ως εξής:

Προτεραιότητες	Προϋπ/σμός (εκ. €)
Π1: Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού τής Περιφέρειας	40
Π2: Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης	79,6
Π3: Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας	38,9
Π4Α: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΤΠΑ)	57,7
Π4Β: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΚΤ+)	100
Π5: Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των αστικών περιοχών και της υπαίθρου (ΕΤΠΑ)	70,6
Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ)	5,2
Τεχνική Βοήθεια (ΕΚΤ)	2,1
ΣΥΝΟΛΟ	394,1

Το Πρόγραμμα αποτελείται από 5 Προτεραιότητες (και 2 Προτεραιότητες Τεχνικής Βοήθειας), που περιλαμβάνουν 21 Ειδικούς Στόχους (ΕΣ).

Π 1: Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Περιφέρειας

προϋπολογισμού (π/υ) **40,0 εκ. €** - 10,1 %. (ΕΤΠΑ: 34,0 εκ €, Εθν. Συμμετοχή: 6,0 εκ. €).

Οι Ειδικοί Στόχοι της Προτεραιότητας **Π 1** και οι αντίστοιχες κατηγορίες δράσεων είναι οι εξής:

1.1. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών.

- ⇒ Ενίσχυση των υποδομών και δομών στήριξης της ΕΤΑΚ
- ⇒ Ενίσχυση έρευνας επιχειρήσεων - ερευνητικών φορέων με έμφαση σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης

1.2. Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις εταιρείες, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές.

⇒ Ενίσχυση ανάπτυξης εφαρμογών και υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις

1.3. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων.

⇒ Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων

Π 2: Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης

προϋπολογισμού (π/υ) **79,6 εκ. €** - 20,2 %. (ΕΤΠΑ: 67,6 εκ €, Εθν. Συμμετοχή: 12 εκ. €).

Οι Ειδικοί Στόχοι της Προτεραιότητας **Π 2** και οι αντίστοιχες κατηγορίες δράσεων είναι οι εξής:

2.1. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

⇒ Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών

2.4. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα

⇒ Ενίσχυση της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της διαχείρισης των φυσικών κινδύνων

2.5. Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού

⇒ Κατασκευή, αναβάθμιση και ορθολογική διαχείριση των υποδομών ύδρευσης.

⇒ Δράσεις των μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Μακεδονίας.

⇒ Δράσεις υποδομών διαχείρισης υγρών αποβλήτων

2.6. Προαγωγή της μετάβασης σε κυκλική οικονομία και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία

⇒ Προώθηση δράσεων πρόληψης, ελαχιστοποίησης, διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων

Π 3: Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας

π/υ **38,9 εκ. €** - 9,9%. (ΕΤΠΑ: 33,1 εκ €, Εθνική Συμμετοχή: 5,8 εκ. €).

Ο Ειδικός Στόχος της Προτεραιότητας **Π 3** και οι αντίστοιχες κατηγορίες δράσεων είναι οι εξής:

3.2. Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα.

⇒ Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της συνδεσιμότητας με την Εγνατία και τους Κάθετους Άξονες

Π 4Α: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΤΠΑ)

π/υ **57,7 εκ. €** - 14,7%. (ΕΤΠΑ: 49,1 εκ €, Εθνική Συμμετοχή: 8,6 εκ. €).

Οι ειδικοί στόχοι της Προτεραιότητας **Π 4Α** και οι αντίστοιχες κατηγορίες δράσεων είναι οι εξής:

4.2. Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης

⇒ Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών σχολικής εκπαίδευσης

- ⇒ Βελτίωση της προσβασιμότητας και της ισότιμης πρόσβασης στη σχολική εκπαίδευση μαθητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- ⇒ Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- ⇒ Βελτίωση προσβασιμότητας και της ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση φοιτητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

4.5. Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας.

- ⇒ Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών υγείας
- ⇒ Ενίσχυση / αναβάθμιση του υγειονομικού εξοπλισμού των υποδομών Υγείας
- ⇒ Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών κοινωνικής μέριμνας

4.6. Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία

- ⇒ Προστασία, ανάδειξη και προβολή της φυσικής κληρονομιάς και του οικότουρισμού
- ⇒ Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης

Π 4B: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΚΤ+)

π/υ **100 εκ. €** - 25,4%. (ΕΚΤ+: 85 εκ €, Εθνική Συμμετοχή: 15 εκ. €).

Οι ειδικοί στόχοι της Προτεραιότητας **Π 4B** και οι αντίστοιχες κατηγορίες δράσεων είναι οι εξής:

4.1. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας

- ⇒ Δράσεις προώθησης ανέργων στην απασχόληση (ΝΘΕ) με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης
- ⇒ Δράσεις κατάρτισης-αναβάθμισης δεξιοτήτων ανέργων με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης
- ⇒ Δράσεις ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης / έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας (ΝΕΕ)
- ⇒ Δράσεις στήριξης υφιστάμενων / νέων κοινωνικών επιχειρήσεων (ΚΑΛΟ)

4.4. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργητικής και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία

- ⇒ Δράσεις αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματιών με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης

4.6. Προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες

- ⇒ Υποστήριξη μαθητών ΑμεΑ και μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

4.8. Προαγωγή της ενεργητικής ένταξης για προώθηση των ίσων ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, καθώς και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα των μειονεκτουσών ομάδων

- ⇒ Υποστήριξη παρεμβάσεων ισότιμης πρόσβασης φοιτητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην Ανώτατη Εκπαίδευση
- ⇒ Δράσεις για τη συμμετοχή μειονεκτουσών ομάδων στην ενεργή κοινωνική ζωή χωρίς αποκλεισμούς
- ⇒ Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης

4.9. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών

- ⇒ Ολοκληρωμένες δράσεις ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας

4.10. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά

- ⇒ Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ένταξης των Ρομά στην αγορά εργασίας
- ⇒ Δράσεις υποστήριξης των Ρομά για τη βελτίωση συνθηκών διαβίωσης ή/και μετεγκατάστασης
- ⇒ Παρεμβάσεις ενίσχυσης νηπίων, παιδιών/εφήβων Ρομά σε βιωματικά εργαστήρια και παιδικές κατασκηνώσεις

4.11. Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με ειδική έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης.

- ⇒ Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης
- ⇒ Ενίσχυση δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών
- ⇒ Δομές καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών
- ⇒ Ενίσχυση δομών παροχής υπηρεσιών φροντίδας σε τοπικό επίπεδο
- ⇒ Ενίσχυση υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας
- ⇒ Ενίσχυση υπηρεσιών δημόσιας υγείας
- ⇒ Ενίσχυση υπηρεσιών ψυχικής υγείας
- ⇒ Ανάπτυξη υπηρεσιών για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων
- ⇒ Υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας (LTC)
- ⇒ Πρόγραμμα κοινωνικού φροντιστή και προσωπικού βοηθού ατόμων που χρήζουν ειδικής φροντίδας
- ⇒ Δράσεις αποϊδρυματοποίησης παιδιών

4.12. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών

- ⇒ Δράσεις αντιμετώπισης του κινδύνου αποκλεισμού παιδιών και εφήβων σε υποβαθμισμένες / απομακρυσμένες περιοχές
- ⇒ Ολοκληρωμένα σχέδια τοπικών δράσεων για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας

- ⇒ Δράσεις στεγαστικής συνδρομής για άτομα και οικογένειες που βρίσκονται σε αστεγία ή κίνδυνο αστεγίας.

Π 5: Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των αστικών περιοχών και της υπαίθρου

π/υ **70,6 εκ. €** - 17,9%. (ΕΤΠΑ: 60 εκ €, Εθνική Συμμετοχή: 10,6 εκ. €).

Οι ειδικοί στόχοι της Προτεραιότητας **Π 5** και οι αντίστοιχες κατηγορίες δράσεων είναι οι εξής:

5.1. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές

- ⇒ Ενίσχυση ανάπτυξης ψηφιακών εφαρμογών και υπηρεσιών που συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ή στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης
- ⇒ Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών
- ⇒ Δράσεις διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων
- ⇒ Δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των οχημάτων των μέσων μαζικής μεταφοράς
- ⇒ Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της προσβασιμότητας
- ⇒ Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής παρουσίας
- ⇒ Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης
- ⇒ Δράσεις αναπλάσεων και δημιουργίας λειτουργικών κοινόχρηστων χώρων συμπεριλαμβανομένης της ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ

5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών

- ⇒ Δράσεις Ενεργειακής Αναβάθμισης Δημόσιων Υποδομών
- ⇒ Κατασκευή, αναβάθμιση και ορθολογική διαχείριση των υποδομών ύδρευσης
- ⇒ Υποδομές διαχείρισης αστικών λυμάτων για την προστασία των υδάτινων αποδεκτών
- ⇒ Δράσεις διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων
- ⇒ Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση των περιοχών Natura 2000
- ⇒ Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση της φύσης και της βιοποικιλότητας
- ⇒ Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της προσβασιμότητας
- ⇒ Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής παρουσίας
- ⇒ Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης
- ⇒ Προστασία και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς και του οικοτουρισμού
- ⇒ Δράσεις αναπλάσεων και δημιουργίας λειτουργικών κοινόχρηστων χώρων συμπεριλαμβανομένης της ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ

Π 6: Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ)

π/υ **5,2 εκ. €** - 1,3%. (ΕΤΠΑ: 4,4 εκ €, Εθνική Συμμετοχή: 0,8 εκ. €).

Οι κατηγορίες δράσεων της προτεραιότητας είναι οι εξής:

- Δράσεις προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης, επιθεώρησης
- Δράσεις αξιολόγησης και εκπόνησης μελετών
- Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων και δικαιούχων του προγράμματος

- Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του προγράμματος

Π 7: Τεχνική Βοήθεια (ΕΚΤ+)

π/υ **2,1 εκ. €** - 0,5%. (ΕΚΤ+: 1,8 εκ €, Εθνική Συμμετοχή: 0,3 εκ. €).

Οι κατηγορίες δράσεων της προτεραιότητας είναι οι εξής:

- Δράσεις προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης, επιθεώρησης
- Δράσεις αξιολόγησης και εκπόνησης μελετών
- Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων και δικαιούχων του προγράμματος
- Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του προγράμματος

3. Βασικές Κατευθύνσεις της Προτεινόμενης Αναθεώρησης του Προγράμματος

Η πρόταση της 1^{ης} Αναθεώρησης του Π-ΔΜ 2021-2027 **αφορά αλλαγές μόνο στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).**

Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις αφορούν την αξιοποίηση της κανονιστικής δυνατότητας εισαγωγής νέων πεδίων παρέμβασης, καθώς και σε μετακινήσεις πόρων μεταξύ των Πεδίων Παρέμβασης του Προγράμματος, προκειμένου να καταστεί εφικτό να υποδεχθεί το Πρόγραμμα το τμηματοποιημένο (phasing) έργο ανάπτυξης δικτύων διανομής φυσικού αερίου στην ΠΔΜ.

Η βασική διαφοροποίηση σε σχέση με το ισχύον εγκεκριμένο Πρόγραμμα είναι η προσθήκη ενός νέου Πεδίου Παρέμβασης που δίνει τη δυνατότητα για τη συγχρηματοδότηση από το Π-ΔΜ 2021-2027 της Β' φάσης του τμηματοποιημένου (phasing) έργου ανάπτυξης δικτύων διανομής φυσικού αερίου του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020. Επίσης, προτείνεται η αντίστοιχη μείωση πόρων ενός Πεδίου Παρέμβασης στην Προτεραιότητα 1 και ενός Πεδίου Παρέμβασης στην Προτεραιότητα 2 για την κάλυψη των αναγκών του νέου Πεδίου Παρέμβασης.

Με την παρούσα πρόταση δεν διαφοροποιείται η κατανομή των πόρων ανά Ταμείο σε σχέση με τους εγκεκριμένους χρηματοδοτικούς πίνακες του Προγράμματος.

Οι προτεινόμενες μεταβολές στη Δημόσια Δαπάνη (ΔΔ) και στην Κοινοτική Στήριξη (ΚΣ), παρουσιάζονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1. Προτεινόμενες Μεταβολές του Προγράμματος ανά Ειδικό Στόχο

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικό Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή		Σημειώσεις
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
	Σύνολο ΕΠ	334.994.311	394.110.958	100,0	334.994.311	394.110.958	100,0	0	0	
	ΕΤΠΑ	248.206.933	292.008.159	74,1	248.206.933	292.008.159	74,1	0	0	
	ΕΚΤ+	86.787.378	102.102.799	25,9	86.787.378	102.102.799	25,9	0	0	
1	2	3	5	6	7	9	10	11	13	14
1	Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Περιφέρειας	34.000.000	40.000.000	10,1	29.750.000	35.000.000	8,9	-4.250.000	-5.000.000	Μείωση κατά 5,0 εκ. €. Μεταφορά στην Προτεραιότητα 2, στον νέο ΕΣ 2.03 (RSO 2.3)
1.01 RSO1.1	Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	8.500.000	10.000.000	2,5	8.500.000	10.000.000	2,5	0	0	
1.01.01	Ενίσχυση των υποδομών και δομών στήριξης της ΕΤΑΚ	4.250.000	5.000.000	1,3	4.250.000	5.000.000	1,3	0	0	
1.01.02	Ενίσχυση έρευνας επιχειρήσεων - ερευνητικών φορέων με έμφαση σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	4.250.000	5.000.000	1,3	4.250.000	5.000.000	1,3	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή		Σημειώσεις
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
1.02 RSO1.2	Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις εταιρείες, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές	8.500.000	10.000.000	2,5	4.250.000	5.000.000	1,3	-4.250.000	-5.000.000	Μείωση κατά 5,0 εκ. €. Μεταφορά στον νέο ΕΣ 2.03 (RSO 2.3)
1.02.01	Ενίσχυση ανάπτυξης εφαρμογών και υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις	8.500.000	10.000.000	2,5	4.250.000	5.000.000	1,3	-4.250.000	-5.000.000	Μείωση κατά 5,0 εκ. €. Μεταφορά στον νέο ΕΣ 2.03 (RSO 2.3)
1.03 RSO1.3	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων	17.000.000	20.000.000	5,1	17.000.000	20.000.000	5,1	0	0	
1.03.01	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων	17.000.000	20.000.000	5,1	17.000.000	20.000.000	5,1	0	0	
2	Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης	67.627.421	79.561.672	20,2	71.877.421	84.561.672	21,5	4.250.000	5.000.000	
2.01 RSO2.1	Πρώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	12.750.000	15.000.000	3,8	12.750.000	15.000.000	3,8	0	0	
2.01.01	Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών	12.750.000	15.000.000	3,8	12.750.000	15.000.000	3,8	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή		Σημειώσεις
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
2.03 RSO2.3	Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης εκτός ΔΕΔ-Ε			0,0	5.950.000	7.000.000	1,8	5.950.000	7.000.000	Προσθήκη νέου Ειδικού Στόχου RSO 2.03 με π/υ 7,0 εκ. € (ΔΔ)
2.03.01	Ανάπτυξη συστημάτων μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου			0,0	5.950.000	7.000.000	1,8	5.950.000	7.000.000	Προσθήκη νέας Δράσης με π/υ 7,0 εκ. € (ΔΔ)
2.04 RSO2.4	Πρώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα	22.950.000	27.000.000	6,9	22.950.000	27.000.000	6,9	0	0	
2.04.01	Ενίσχυση της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της διαχείρισης των φυσικών κινδύνων	22.950.000	27.000.000	6,9	22.950.000	27.000.000	6,9	0	0	
2.05 RSO2.5	Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού	29.377.421	34.561.672	8,8	27.677.421	32.561.672	8,3	-1.700.000	-2.000.000	Μείωση κατά 2,0 εκ. €. Μεταφορά στον νέο ΕΣ 2.03 (RSO 2.3)
2.05.01	Κατασκευή, αναβάθμιση και ορθολογική διαχείριση των υποδομών ύδρευσης	12.750.000	15.000.000	3,8	12.750.000	15.000.000	3,8	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή		Σημειώσεις
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
2.05.02	Δράσεις των μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Μακεδονίας	2.975.000	3.500.000	0,9	2.975.000	3.500.000	0,9	0	0	
2.05.03	Δράσεις υποδομών διαχείρισης υγρών αποβλήτων	13.652.421	16.061.672	4,1	11.952.421	14.061.672	3,6	-1.700.000	-2.000.000	Μείωση κατά 2,0 εκ. €. Μεταφορά στον νέο ΕΣ 2.03 (RSO 2.3)
2.06 RSO2.6	Προαγωγή της μετάβασης σε κυκλική οικονομία και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία	2.550.000	3.000.000	0,8	2.550.000	3.000.000	0,8	0	0	
2.06.01	Πρώθηση δράσεων πρόληψης, ελαχιστοποίησης, διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων	2.550.000	3.000.000	0,8	2.550.000	3.000.000	0,8	0	0	
3	Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας	33.082.038	38.920.045	9,9	33.082.038	38.920.045	9,9	0	0	
3.02 RSO3.2	Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα	33.082.038	38.920.045	9,9	33.082.038	38.920.045	9,9	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή Σημειώσεις		
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
3.02.01	Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της συνδεσιμότητας με την Εγνατία και τους Κάθετους Άξονες	33.082.038	38.920.045	9,9	33.082.038	38.920.045	9,9	0	0	
4A	Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΤΠΑ)	49.084.418	57.746.375	14,7	49.084.418	57.746.375	14,7	0	0	
4A.02 RSO4.2	Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης	21.250.000	25.000.000	6,3	21.250.000	25.000.000	6,3	0	0	
4A.02.01	Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών σχολικής εκπαίδευσης	8.500.000	10.000.000	2,5	8.500.000	10.000.000	2,5	0	0	
4A.02.02	Βελτίωση της προσβασιμότητας και της ισότιμης πρόσβασης στη σχολική εκπαίδευση μαθητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	850.000	1.000.000	0,3	850.000	1.000.000	0,3	0	0	
4A.02.03	Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	10.200.000	12.000.000	3,0	10.200.000	12.000.000	3,0	0	0	
4A.02.04	Βελτίωση προσβασιμότητας και της ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση φοιτητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	1.700.000	2.000.000	0,5	1.700.000	2.000.000	0,5	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή Σημειώσεις		
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
4A.05 RSO4.5	Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας	20.400.000	24.000.000	6,1	20.400.000	24.000.000	6,1	0	0	
4A.05.01	Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών υγείας	10.200.000	12.000.000	3,0	10.200.000	12.000.000	3,0	0	0	
4A.05.02	Ενίσχυση / αναβάθμιση του υγειονομικού εξοπλισμού των υποδομών υγείας	6.800.000	8.000.000	2,0	6.800.000	8.000.000	2,0	0	0	
4A.05.03	Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών κοινωνικής μέριμνας	3.400.000	4.000.000	1,0	3.400.000	4.000.000	1,0	0	0	
4A.06 RSO4.6	Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία	7.434.418	8.746.375	2,2	7.434.418	8.746.375	2,2	0	0	
4A.06.01	Προστασία, ανάδειξη και προβολή της φυσικής κληρονομιάς και του οικοτουρισμού	2.759.418	3.246.375	0,8	2.759.418	3.246.375	0,8	0	0	
4A.06.02	Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης	4.675.000	5.500.000	1,4	4.675.000	5.500.000	1,4	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή Σημειώσεις		
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
4B	Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΚΤ+)	84.989.089	99.987.164	25,4	84.989.089	99.987.164	25,4	0	0	
4B.01 ESO4.1	Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικά αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας.	11.220.000	13.200.000	3,3	11.220.000	13.200.000	3,3	0	0	
4B.01.01	Δράσεις προώθησης ανέργων στην απασχόληση (ΝΘΕ) με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	3.145.000	3.700.000	0,9	3.145.000	3.700.000	0,9	0	0	
4B.01.02	Δράσεις κατάρτισης-αναβάθμισης δεξιοτήτων ανέργων με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	2.550.000	3.000.000	0,8	2.550.000	3.000.000	0,8	0	0	
4B.01.03	Δράσεις ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης / έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας (ΝΕΕ)	3.825.000	4.500.000	1,1	3.825.000	4.500.000	1,1	0	0	
4B.01.04	Δράσεις στήριξης υφιστάμενων / νέων κοινωνικών επιχειρήσεων (ΚΑΛΟ)	1.700.000	2.000.000	0,5	1.700.000	2.000.000	0,5	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή Σημειώσεις		
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
4B.04 ESO4.4	Πρώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργητικής και υγιούς γήρανης, καθώς και ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία	2.040.000	2.400.000	0,6	2.040.000	2.400.000	0,6	0	0	
4B.04.01	Δράσεις αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματιών με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	2.040.000	2.400.000	0,6	2.040.000	2.400.000	0,6	0	0	
4B.06 ESO4.6	Πρώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες	11.039.089	12.987.164	3,3	11.039.089	12.987.164	3,3	0	0	
4B.06.01	Υποστήριξη μαθητών ΑμεΑ και μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	11.039.089	12.987.164	3,3	11.039.089	12.987.164	3,3	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή Σημειώσεις		
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
4B.08 ESO4.8	Προαγωγή της ενεργητικής ένταξης για προώθηση των ίσων ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, καθώς και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα των μειονεκτουσών ομάδων	3.400.000	4.000.000	1,0	3.400.000	4.000.000	1,0	0	0	
4B.08.01	Υποστήριξη παρεμβάσεων ισότιμης πρόσβασης φοιτητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην Ανώτατη Εκπαίδευση	1.275.000	1.500.000	0,4	1.275.000	1.500.000	0,4	0	0	
4B.08.02	Δράσεις για τη συμμετοχή μειονεκτουσών ομάδων στην ενεργή κοινωνική ζωή χωρίς αποκλεισμούς	1.360.000	1.600.000	0,4	1.360.000	1.600.000	0,4	0	0	
4B.08.03	Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης	765.000	900.000	0,2	765.000	900.000	0,2	0	0	
4B.09 ESO4.9	Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών	2.210.000	2.600.000	0,7	2.210.000	2.600.000	0,7	0	0	
4B.09.01	Ολοκληρωμένες δράσεις ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας	2.210.000	2.600.000	0,7	2.210.000	2.600.000	0,7	0	0	
4B.10 ESO4.10	Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά	2.125.000	2.500.000	0,6	2.125.000	2.500.000	0,6	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή		Σημειώσεις
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
4B.10.01	Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ένταξης των ρομά στην αγορά εργασίας	850.000	1.000.000	0,3	850.000	1.000.000	0,3	0	0	
4B.10.02	Δράσεις υποστήριξης των Ρομά για τη βελτίωση συνθηκών διαβίωσης ή/και μετεγκατάστασης	850.000	1.000.000	0,3	850.000	1.000.000	0,3	0	0	
4B.10.03	Παρεμβάσεις ενίσχυσης νηπίων, παιδιών/εφήβων Ρομά σε βιωματικά εργαστήρια και παιδικές κατασκηνώσεις	425.000	500.000	0,1	425.000	500.000	0,1	0	0	
4B.11 ESO4.11	Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με ειδική έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης	50.235.000	59.100.000	15,0	50.235.000	59.100.000	15,0	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή Σημειώσεις		
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
4B.11.01	Πρώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης	15.300.000	18.000.000	4,6	15.300.000	18.000.000	4,6	0	0	
4B.11.02	Ενίσχυση Δομών Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών	6.375.000	7.500.000	1,9	6.375.000	7.500.000	1,9	0	0	
4B.11.03	Δομές καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών	2.550.000	3.000.000	0,8	2.550.000	3.000.000	0,8	0	0	
4B.11.04	Ενίσχυση δομών παροχής υπηρεσιών φροντίδας σε τοπικό επίπεδο	10.200.000	12.000.000	3,0	10.200.000	12.000.000	3,0	0	0	
4B.11.05	Ενίσχυση υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας	3.995.000	4.700.000	1,2	3.995.000	4.700.000	1,2	0	0	
4B.11.06	Ενίσχυση υπηρεσιών δημόσιας υγείας	1.785.000	2.100.000	0,5	1.785.000	2.100.000	0,5	0	0	
4B.11.07	Ενίσχυση υπηρεσιών ψυχικής υγείας	2.975.000	3.500.000	0,9	2.975.000	3.500.000	0,9	0	0	
4B.11.08	Ανάπτυξη υπηρεσιών για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων	1.700.000	2.000.000	0,5	1.700.000	2.000.000	0,5	0	0	
4B.11.09	Υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδα (LTC)	1.360.000	1.600.000	0,4	1.360.000	1.600.000	0,4	0	0	
4B.11.10	Πρόγραμμα κοινωνικού φροντιστή και προσωπικού βοηθού ατόμων που χρήζουν ειδικής φροντίδας	2.295.000	2.700.000	0,7	2.295.000	2.700.000	0,7	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο	Π-ΔΜ 2021-2027		Προτεινόμενη	1η Αναθεώρηση		Μεταβολή		Σημειώσεις
		05/09/2022	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	04/2024	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	
4B.11.11	Δράσεις αποϊδρυματοποίησης παιδιών	1.700.000	2.000.000	0,5	1.700.000	2.000.000	0,5	0	0	
4B.12 ESO4.12	Πρώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών	2.720.000	3.200.000	0,8	2.720.000	3.200.000	0,8	0	0	
4B.12.01	Δράσεις αντιμετώπισης του κινδύνου αποκλεισμού παιδιών και εφήβων σε υποβαθμισμένες / απομακρυσμένες περιοχές	850.000	1.000.000	0,3	850.000	1.000.000	0,3	0	0	
4B.12.02	Ολοκληρωμένα σχέδια τοπικών δράσεων για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας	1.020.000	1.200.000	0,3	1.020.000	1.200.000	0,3	0	0	
4B.12.03	Δράσεις στεγαστικής συνδρομής για άτομα και οικογένειες που βρίσκονται σε αστεγία ή κίνδυνο αστεγίας	850.000	1.000.000	0,3	850.000	1.000.000	0,3	0	0	
5	Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των αστικών περιοχών και της υπαίθρου (ΕΤΠΑ)	59.992.067	70.578.903	17,9	59.992.067	70.578.903	17,9	0	0	
5.01 RSO5.1	Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές	34.492.067	40.578.903	10,3	34.492.067	40.578.903	10,3	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή Σημειώσεις		
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
5.01.01	Ενίσχυση ανάπτυξης ψηφιακών εφαρμογών και υπηρεσιών που συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ή στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης	2.550.000	3.000.000	0,8	2.550.000	3.000.000	0,8	0	0	
5.01.02	Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών	4.250.000	5.000.000	1,3	4.250.000	5.000.000	1,3	0	0	
5.01.03	Δράσεις διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων	1.700.000	2.000.000	0,5	1.700.000	2.000.000	0,5	0	0	
5.01.04	Δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των οχημάτων των μέσων μαζικής μεταφοράς	7.292.067	8.578.903	2,2	7.292.067	8.578.903	2,2	0	0	
5.01.05	Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της προσβασιμότητας	5.950.000	7.000.000	1,8	5.950.000	7.000.000	1,8	0	0	
5.01.06	Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής περιουσίας	1.700.000	2.000.000	0,5	1.700.000	2.000.000	0,5	0	0	
5.01.07	Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης	3.400.000	4.000.000	1,0	3.400.000	4.000.000	1,0	0	0	
5.01.08	Δράσεις αναπλάσεων και δημιουργίας λειτουργικών κοινόχρηστων χώρων συμπεριλαμβανομένης της ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ	7.650.000	9.000.000	2,3	7.650.000	9.000.000	2,3	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή		Σημειώσεις
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
5.02 RSO5.2	Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	25.500.000	30.000.000	7,6	25.500.000	30.000.000	7,6	0	0	
5.02.01	Δράσεις Ενεργειακής Αναβάθμισης Δημόσιων Υποδομών	4.250.000	5.000.000	1,3	4.250.000	5.000.000	1,3	0	0	
5.02.02	Κατασκευή, αναβάθμιση και ορθολογική διαχείριση των υποδομών ύδρευσης	2.550.000	3.000.000	0,8	2.550.000	3.000.000	0,8	0	0	
5.02.03	Υποδομές διαχείρισης αστικών λυμάτων για την προστασία των υδάτινων αποδεκτών	1.700.000	2.000.000	0,5	1.700.000	2.000.000	0,5	0	0	
5.02.04	Δράσεις διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων	850.000	1.000.000	0,3	850.000	1.000.000	0,3	0	0	
5.02.05	Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση των περιοχών Natura 2000	680.000	800.000	0,2	680.000	800.000	0,2	0	0	
5.02.06	Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση της φύσης και της βιοποικιλότητας	680.000	800.000	0,2	680.000	800.000	0,2	0	0	
5.02.07	Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της προσβασιμότητας	5.950.000	7.000.000	1,8	5.950.000	7.000.000	1,8	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή		Σημειώσεις
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
5.02.08	Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής περιουσίας	2.125.000	2.500.000	0,6	2.125.000	2.500.000	0,6	0	0	
5.02.09	Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης	2.550.000	3.000.000	0,8	2.550.000	3.000.000	0,8	0	0	
5.02.10	Προστασία και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς και του οικοτουρισμού	1.190.000	1.400.000	0,4	1.190.000	1.400.000	0,4	0	0	
5.02.11	Δράσεις αναπλάσεων και δημιουργίας λειτουργικών κοινόχρηστων χώρων συμπεριλαμβανομένης της ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ	2.975.000	3.500.000	0,9	2.975.000	3.500.000	0,9	0	0	
6	Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ)	4.420.989	5.201.164	1,3	4.420.989	5.201.164	1,3	0	0	
6.01	Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ)	4.420.989	5.201.164	1,3	4.420.989	5.201.164	1,3	0	0	
6.01.01	Δράσεις προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης, επιθεώρησης	935.000	1.100.000	0,3	935.000	1.100.000	0,3	0	0	
6.01.02	Δράσεις αξιολόγησης και εκπόνησης μελετών	680.000	800.000	0,2	680.000	800.000	0,2	0	0	
6.01.03	Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων και δικαιούχων του προγράμματος	1.955.989	2.301.164	0,6	1.955.989	2.301.164	0,6	0	0	
6.01.04	Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του προγράμματος	850.000	1.000.000	0,3	850.000	1.000.000	0,3	0	0	

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι / Ενδεικτικές Δράσεις	Εγκεκριμένο Π-ΔΜ 2021-2027 05/09/2022			Προτεινόμενη 1η Αναθεώρηση 04/2024			Μεταβολή		Σημειώσεις
		Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή (85%)	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ	Κοινοτική Συνδρομή	Συνολική Δημόσια Δαπάνη	
7	Τεχνική Βοήθεια (ΕΚΤ+)	1.798.289	2.115.635	0,5	1.798.289	2.115.635	0,5	0	0	
7.01	Τεχνική Βοήθεια (ΕΚΤ+)	1.798.289	2.115.635	0,5	1.798.289	2.115.635	0,5	0	0	
7.01.01	Δράσεις προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης, επιθεώρησης	425.000	500.000	0,1	425.000	500.000	0,1	0	0	
7.01.02	Δράσεις αξιολόγησης και εκπόνησης μελετών	255.000	300.000	0,1	255.000	300.000	0,1	0	0	
7.01.03	Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων και δικαιούχων του προγράμματος	778.289	915.635	0,2	778.289	915.635	0,2	0	0	
7.01.04	Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του προγράμματος	340.000	400.000	0,1	340.000	400.000	0,1	0	0	

Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του Π-ΔΜ 2021-2027 αφορούν την **Προτεραιότητα 1 «Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Περιφέρειας»** και την **Προτεραιότητα 2 «Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αιεφόρου ανάπτυξης»** του Προγράμματος.

Στην Προτεραιότητα 1 η Συνολική Δημόσια Δαπάνη (ΣΔΔ) μειώνεται κατά 5 εκ €. Η μεταβολή αφορά στο ποσό μείωσης κατά 5 εκ € του Ειδικού Στόχου ΕΣ 1.02 (RSO1.2) εντός της Προτεραιότητας. Το ποσό αυτό μεταφέρεται στην Προτεραιότητα 2.

Στην Προτεραιότητα 2 η Συνολική Δημόσια Δαπάνη (ΣΔΔ) αυξάνεται κατά 5 εκ €. Το ποσό αυτό κατανέμεται στο νέο Ειδικό Στόχο ΕΣ 2.03 (RSO2.3). Επιπλέον μεταφέρεται ποσό 2,0 εκ. € από τον Ειδικό Στόχο ΕΣ 2.05 (RSO2.5) στον νέο Ειδικό Στόχο. Συνολικά στο νέο Ειδικό Στόχο ΕΣ 2.03 (RSO2.3) κατανέμεται το ποσό των 7,0 εκ. €.

Ειδικότερα περιλαμβάνονται οι παρακάτω αλλαγές:

Ειδικός Στόχος (ΕΣ) 1.02 (RSO1.2)

- ♦ Μείωση του ποσού του ΕΣ 1.02 (RSO1.2) κατά 5.000.000 € (ΔΔ) και μεταφορά του στον ΕΣ 2.03 (RSO2.3) για την κάλυψη των αναγκών ολοκλήρωσης του τμηματοποιημένου (phasing) έργου ανάπτυξης δικτύων διανομής φυσικού αερίου.
- ♦ Η νέα ΣΔΔ του ΕΣ 1.02 (RSO1.2) διαμορφώνεται στο ποσό των 5.000.000 € (2,5% του Π-ΔΜ) ή σε Κοινοτική Συνδρομή ποσού 4.250.000 € (ΚΣ).
- ♦ Η μείωση προέρχεται από τις δράσεις ενίσχυσης της ανάπτυξης εφαρμογών και υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις.
- ♦ Προσαρμογή του ποσού του Πεδίου Παρέμβασης 16 «Λύσεις διακυβέρνησης ΤΠΕ, ηλεκτρονικές υπηρεσίες και εφαρμογές» στο ποσό των 5.000.000 € (ΔΔ) (μείωση κατά 5.000.000 €) ή 4.250.000 € (ΚΣ) (μείωση κατά 4.250.000 €).
- ♦ Προσαρμογή των τιμών του δείκτη εκρών RCO14 «Δημόσιοι Οργανισμοί που υποστηρίζονται για την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών»,

Ειδικός Στόχος (ΕΣ) 2.03 (RSO2.3)

- ♦ Προσθήκη του ΕΣ 2.03 (RSO2.3) «Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και συστημάτων αποθήκευσης εκτός του Διευρωπαϊκού Δικτύου Ενέργειας (ΔΕΔ-Ε)» με το ποσό των 7.000.000 € (ΔΔ) ή 5.950.000 € (ΚΣ).
- ♦ Προσθήκη του Πεδίου Παρέμβασης 185 «Φυσικό αέριο: αποθήκευση, μεταφορά και διανομή» με το ποσό των 7.000.000 € (ΔΔ) ή 5.950.000 € (ΚΣ).
- ♦ Προσθήκη της δράσης 2.03.01 «Ανάπτυξη συστημάτων μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου».
- ♦ Προσθήκη του δείκτη εκρών PSO919 «Δίκτυο διανομής - αποθήκευσης φυσικού αερίου που κατασκευάζεται ή αναβαθμίζεται» με τιμή οροσήμου για το 2024 ίση με

33 km και τιμή στόχου για το 2029 ίση με 151,57 km. Οι τιμές προκύπτουν σύμφωνα με τα στοιχεία του Δικαιούχου που αποτυπώνονται στο Τεχνικό Δελτίο της Ενταγμένης Πράξης και την πορεία υλοποίησης του τμηματοποιημένου (phasing) έργου ανάπτυξης δικτύου διανομής φυσικού αερίου.

- ♦ Προσθήκη του δείκτη αποτελέσματος PSR919 «Πληθυσμός που εξυπηρετείται από κατασκευή, αναβάθμιση δικτύου διανομής ή και αποθήκευσης φυσικού αερίου» με τιμή στόχου για το 2029 ίση με 38.760 άτομα, σύμφωνα με τα στοιχεία πληθυσμού των 4 οικισμών που περιγράφονται στο Τεχνικό Δελτίο της Ενταγμένης Πράξης του έργου ανάπτυξης δικτύου διανομής φυσικού αερίου.

Ειδικός Στόχος (ΕΣ) 2.05 (RSO2.5)

- ♦ Μείωση του ποσού του ΕΣ 2.05 (RSO2.5) κατά 2.000.000 € (ΔΔ) και μεταφορά του στον ΕΣ 2.03 (RSO2.3) για την κάλυψη των αναγκών ολοκλήρωσης του τμηματοποιημένου (phasing) έργου ανάπτυξης δικτύων διανομής φυσικού αερίου.

Η νέα ΣΔΔ του ΕΣ 2.05 (RSO2.5) διαμορφώνεται στο ποσό των 32.561.672 € (8,8% του Π-ΔΜ) ή σε Κοινοτική Συνδρομή ποσού 27.677.421 € (ΚΣ).

Η μείωση προέρχεται από τις δράσεις υποδομών διαχείρισης υγρών αποβλήτων σύμφωνα με τις δυνατότητες κάλυψης των αναγκών των αντίστοιχων έργων (μεταφερόμενα και τμηματοποιημένα – phasing έργα).

- ♦ Προσαρμογή του ποσού του Πεδίου Παρέμβασης 65 «Συλλογή και επεξεργασία υγρών αποβλήτων» στο ποσό των 14.061.672 € (ΔΔ) (μείωση κατά 2.000.000 €) ή 11.952.421 € (ΚΣ) (μείωση κατά 1.700.000 €).
- ♦ Προσαρμογή των τιμών του δείκτη εκρών RCO31 «Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για το δημόσιο δίκτυο συλλογής λυμάτων», του δείκτη RCO32 «Νέα ή αναβαθμισμένη ικανότητα επεξεργασίας λυμάτων», και του δείκτη αποτελέσματος RCR42 Πληθυσμός συνδεδεμένος σε τουλάχιστον δευτερεύον δημόσιο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων».

4. Συμπεράσματα

Οι προτεινόμενες αλλαγές δεν διαφοροποιούν τη στόχευση και τη στρατηγική του Προγράμματος και δεν επιφέρουν αλλαγές στην επιδίωξη των παρεμβάσεων αλλά αντίθετα είναι αλλαγές που ενισχύουν, μεταξύ άλλων και την περιβαλλοντική διάσταση του προγράμματος.

Η προτεινόμενη 1^η αναθεώρηση του Π-ΔΜ 2021-2027 αναμένεται να επιφέρει ως **κύριο όφελος** τη διασφάλιση της επιτυχούς ολοκλήρωσης του τμηματοποιημένου (phasing) έργου ανάπτυξης δικτύων διανομής φυσικού αερίου που εμπίπτει στους ειδικούς τομείς που έχει εισαγάγει το άρθρο 118α του Καν. 2022/2039 - FAST CARE και καθιστούν επιλέξιμη τη Β' φάση του έργου ανάπτυξης δικτύων διανομής φυσικού αερίου (ΠΠ 185) με απορρόφηση διαθέσιμων κοινοτικών πόρων της Προγραμματικής Περιόδου 2021-

2027, ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι εθνικοί πόροι που απαιτούνται, οι οποίοι δεν είναι εύκολο να διατεθούν στο πλαίσιο της τρέχουσας δημοσιονομικής κατάστασης.